

Cumhuriyet

51. yıl, sayı: 17914

Kurucusu: YUNUS NADİ

15 Haziran 1974 Cumartesi

ALTIN

B. Polevoy'un dev romanı / 2 cilt / 40 lira

MACERA

Jack London'un romanı / 20 lira

PARTİZANIN KIZI

Emil Koralof'un romanı / 20 lira

SON ŞİİRLERİ

Nâzım Hikmet'in şiirleri / 15 lira

Habera Kitabevi P. K. 6 Beyazıt - İstanbul

Cumhuriyet - 4898

Türkiye'ye giren kaçak içki sigara tabanca ve çeşitli eşyaları TIR kamyonlarının getirdiği saptandı

■ 1970'den bu yana, TIR kamyonları ile yapılan kaçakçılık olayları soruşturmaları sonucunda sadece şoför sanıklar yargılandılar ■ Genellikle Kapıkule gümrük kapısında yapılan aramalar sırasında, TIR kamyonlarında bisikletler, radyo, piyap ve dikiş makinaları ele geçirildi

Bazı TIR kamyonları kaçakçılık yapıyor

Kavga

Soğuk kavga, çirkin bir şeydir, hatta çirkin de öteye, suçtur. Aralarındaki anlaşmazlığı insanların kaba kuvvete başvurarak yumruk gücü ile çözmelerine yasalar izin vermez. Bu yola sapmaları görürse polis araya girer, yaka paça soluğu karakolda alırlar.

Yumruk ve sövge Parlamento'ya girdi mi daha da çirkin olur. Çünkü Parlamento'nun varlık nedeni ülke sorunlarını kaba kuvvetin egemenliğinden kurtarıp belli kurallara uyularak çetrefil çözümlenmeye çalışmaktır. Aynaya ve iç tüzük hükümlerine bağlı kalmakla süreç ulus temsilcileri hem ulusa, hem de birbirlerine karşı gerekli saygıyı gösterme olanağını bulurlar. Sınır sistemlerini kontrol edemeyerek içinde bir silke tokat düğüşe kalkanların çoğunlukta bulunduğu bir yasama organı görevini iyi basaramaz, giderek yodaslar, bir gün işlevini de yitirir. Polisli yollarına yapışamayan, dokunulmazlık sahibi Parlamento üyelerinin toplantı salonuna kanlı bacaklı bir dövüş alanına çevirmek hususunda çok dikkatli davranmaları gerekir.

Gazetelerin Cumhuriyet tarihinde benzerine rastlanmadık en büyük Meclis kavgası olarak çıktı, burada araştırılacak değildir. Toplum bilimcilerin «kitle psikolojisi» diye adlandırdıkları bireysel ifadeleri aşan birtakım patolojik faktörler burada rol oynadı, sayın milletvekillerini aklı ve sağduyuyu dışı davranışlara zorlamış olabilir. Unutmayalım ki, «kitle psikolojisi» sinin etkileri daha çok ilkel toplumlarda görülür. Sınırlarını iyi denetleyebilen, kişilik sahibi bireylerin çoğunlukta bulunduğu kalabalık toplantılarda bu gibi tatsız olaylara pek rastlanmaz. Arada bir rastlanırsa da kavga daha ağız dalaşması sınırlarını aşmadan çabucak önlenir. Bu gibi gerilim anlarında oturumu yöneten başkan, idare amirlerine ve özellikle iktidar gruplarına büyük sorun payı düşmektedir. Başkan içtüzük hükümlerini doğru uygular, idare amirleri görevlerini yan tutmaksızın yerine getirir, iktidar grupları da muhalefetin gelecek safasınları serin kanlılıkla karşılayabilirlerse parlamentonun sistem işlevini basarı ile yürütebilir. Başkan içtüzük hükümlerini verinde uygulamaz, idare amirleri şaşırır ve hele iktidar grupları yumruk aavgasına kalkışlarsa iş çığından çıkar ve durum daha çok iktidarın aleyhine gelişir.

Önceki günkü üzücü olay kime yaramıştır? Sayın Milli Eğitim Bakanı hakkında verilen gensoru önergesinin gündeme alınıp alınmaması karara bağlanacaktır. İktidar açısından önemli olan, kararın bir an önce, olumlu ya da olumsuz, bir sonuca bağlanması idi. Önceki gündeme alınması mesele kalmayacak, CHP - MSP ortaklığı dağılacaktır. Önergenin geri çevrilmesi ile ortaklık güçlenecek, hazırlanan yasa tasarılarının yürürlüğe girmesi ve parlamentonun tatil girdikten sonra önümüzdeki yaz aylarında hükümetin salim kafa ile çalışması olanağı doğacaktır.

Şimdi karışık kavga yüzünden Önergenin görüşülmesi beş gün ertelenmiş, yani ortaklığın yazgısı gene havada kalır bir durumla karşılaşmışlardır. Bu da daha çok muhalefetin işine elverecek, ona umut verecek bir durum sayılmak gerekir. Tasarıların Meclis geçirmeyen, yazın başına ne geleceğini bilemeyen, eli kolu bağlı bir hükümet her halde iktidar gruplarını boğmaktan kurtulamaz bir duruma yol açamaz.

Önem için öndümlüdeki sah gücü özellikle CHP grubunun her türlü kışkırtılmalara karşı son derece tahammüllü ve serin kanlı davranmasını diliyoruz. Kimbilir kavga belki de işlerin sürünce mede kalıp parlamentonun yozlaşmasını isteyenler tarafından kasten, çıkarılmıştır. Bunlar salı günü aynı yöntemi neden denemeyinler?

NADİ NADİ

ANKARA — Türkiye'ye yurt dışından gelen kaçak içki, sigara, çeşitli eşya ve edibaların çoğunun yurdunda TIR kamyonları ile sokulduğu kesinlikle anlaşılmıştır.

1970 yılından bu yana sadece Kapıkule gümrüğünden Türkiye'ye girdikten sonra gerek gümrükçüler ve gerekse güvenlik kuvvetleri tarafından

Yılmaz GÜMÜŞBAŞ

yapılan arama sonucunda TIR kamyonlarında milyonlarca lira değerinde kaçak sigara, içki, eşya ve silah ele geçirilmiştir. Ancak bu olaylarda, suçlu olarak yakalanan kişilerden çoğu TIR kamyonlarını kullanan şoförler ve muavinleridir. Bun-

lar, çeşitli hapis ve para cezalarına çarptırıldıkları halde kimin adına çalıştıklarını açıklamamaktadırlar. Gerek gümrük yetkilileri ve gerekse emniyet görevlilerinin ifadelerine göre bunlar, kaçakçılığı başka bir adına yapmakta, ancak bunları ele geçirmek çoğu kez mümkün olmamaktadır.

(Devamı Sa. 7, Sü. 4 de)

Bir yabancı sermaye olayı

AYKUT SAĞANAK

ABD sermayesine "Evet,, denirken milli şirket teşvike lâıyk görülmedi

Stüleyman Demirel Hükümeti 1968 yılında, her cins yağ, hayvan yemleri üretimi ve unlu maddeler işlenmesi konusunda Corn Product Co. adlı bir Amerikan şirketinin, Türkiye'ye sermaye getirmesine izin verirken, Devlet Planlama Teşkilatı aynı konularda teşviklerden yararlanmak isteyen bir Türk şirketine söz konusu sanayi dalında atıl kapasite bulunduğunu bildirmiştir.

Adalet Partisi hükümetleri döneminde Türkiye'de, Nişasta ve Glukoz üreten 4 fabrika varken, dünyanın en büyük besin maddeleri üreticilerinden biri olan A-

merikan Corn Product Co. adlı şirkete Türkiye'de kurulu bir Nişasta, Glukoz fabrikası hisselerinin yüzde 60'ını satın alabilmesi için Bakanlar Kurulu kararı çıkarılmıştır.

20 mart 1968 günü ve 12853 sayılı Resmi Gazete'nin sayfa 17 arasında sıkışmış gibi görülen ve altında Adalet Partisi Bakanlarının tümünün imzaları olan bu kararname, ilk bakışta bir çok kişi için önemsiz ve olağan Bakanlar Kurulu kararlarından birisi olarak nitelendirilmiştir.

Oysa, Corn Product Co. adlı şirketin Türkiye'ye sermaye ge-

tirmesi ve bir Nişasta Glukoz Fabrikasının yüzde 60 hisselerini satın alması konusunda alınan Bakanlar Kurulu kararında, söz konusu Amerikan şirketinin Nişasta ve Glukoz üretiminin yanında, Türkiye'de hayvan yemleri, ham ve rafine yağ ile bütün unlu maddeleri işlemesine izin verilmiştir.

Şaşkınlık

Konuyla ilgili kişiler ve uzmanlar ile kurulan yabancı ortaklık araştırma komisyonu, konularının bu kadar geniş tutulduğunu görünce büyük bir şaşkınlık içinde kalmışlardır.

Türkiye'de bu gibi konularda çalışma ve işletme kurma hakkı bulunan Amerikan şirketi söz konusu Bakanlar Kurulu Kararına dayanarak, naklin en büyük ve en önemli tüketim malı alanında çalışabilecek maddelerin bisküvye, havan ve yeminden una kadar her tür besin maddeleri üretimi için fabrikalar kurabilecek ve bu malları depolayabileceklerdir.

Bütün bunların üstüne, adı geçen Amerikan şirketi Türkiye'nin iç pazarına yönelik üretimini genişletmek için de yabancı sermayeli teşvik Kanun-

(Devamı 6. Sayfada)

İSTANBUL SIKIYÖNETİM MAHKEMELERİNDE 10 DAVADA 106 TUTUKLU SANIK YARGILANIYOR

● 1803 SAYILI AF YASASI NEDENİYLE İSTANBUL SIKIYÖNETİM MAHKEMELERİNDE 11 DAVANIN DÜŞMESİNDEN 146 SANIK YARARLANI...

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı mahkemelerinde Af Yasası nedeniyle on dava kalmıştır. 700 sanığın yargılandığı bu on davada da 106 tutuklu sanık bulunmaktadır.

1803 sayılı af yasası nedeniyle İstanbul 2 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde 5, 3 Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesinde de 6 dava düşmüştür.

Devam eden 10 dava

1 — 256 sanıklı dava adıyla anılan ve 296 sanığın yargılandığı davada 65 tutuklu sanık kalmıştır. Bu dava sanıklarından 40'ünün tüm davasıyla düşmüştür.

2 — Bomba olayları davası adı verilen davada da 60 sanık yargılanmaktadır. Ancak bu davanın tüm sanıkları mahkemeye serbest bırakılmıştır. Bu davada tutuklu kalmamıştır.

3 — 131 sanığın yargılandığı Dev-Genç davasında ise 8 tutuklu sanık kalmıştır.

4 — TTKKO adıyla anılan Türkiye İçişleri Bakanlığı Kurtuluş Ordusu adlı davada 88 sanık yargılanmaktadır. Tahliyeler nedeniyle bu davada da 18 tutuklu sanık kalmıştır.

5 — Haziran Harekati, son dava da ise 52 sanık yargılanmakta, 13 tutuklu sanık bulunmaktadır.

6 — Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Cephesi Çukurova kesimi olarak anılan davada da 38 sanık yargılanmaktadır. Tahliyeler nedeniyle (Devamı Sa. 7, Sü. 4 de)

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) Askeri Yüksek İdare Mahkemesi İkinci Dairesi, «kötu hal ve düğünce» sahibi olduğu gerekçesiyle yedeksubaylık hakkı elinden alınan gazeteci Uluç Gürkan hakkındaki işlemi iptal etmiştir.

Oybirliği ile alınan 1974/468 sayılı kararda, Uluç Gürkan'ın er olarak kit'aya sevk edilmesi yolunda işlemin «hukuka aykırı olarak tesis edildiği» belirtilmiştir.

Yüksek öğrenim görmüş birçok askerlik yükümlüsü gibi, Uluç Gürkan'ın yedeksubaylığı da, 12 Mart'tan sonra MİT raporlarına dayanarak kaldırılmıştır. Uluç Gürkan hakkındaki MİT raporlarında, 1967 yılında Ankara Üniverstesi Talebe Birliği Başkanı olduğu, birçok gösteri ve yürüyüşlere katılarak sol eylemlerde bulunduğu

Gürütüyle savaş için yasalar yetersiz

— Bu hep böyle olur be abı, hep biz garibanlar ezilüriz. Bunun şurasında bütün koca-hatimiz elimizde mikrofon, harparlar vatandaşta hizmet edelim deriz. Maksat vatandaşın işi görülsün be abdim. Ama, baksana ne divorsun. Vali Baba bunu da çok görmüş bize. O Ada'daki, Moda'daki kazınlara bakmaz, gelir bize takılır.

— — — — —

O zaman oldu bak abdim. Yalnız orada biraz koklattılar (Devamı Sa. 7, Sü. 6 da)

Gürütüyle savaş için yasalar yetersiz

Kıskançlık yüzünden karısını öldürdü, 4 çocuğu ortada kaldı

Selâhattin GÜLER

En büyüğü dört yaşında, en küçüğü bir haftalık dört çocuk; kıskançlığın - cehaletin üzerlerinde esen korkunç rüzgârının etkisi ile, yaşam boyu kavramak üzere terk edilmişler eski tahta bohçeli evin tek odasına. Donuk gözlerle çev-

leri sonucu uyanmışlardır. Genç kadın kanlar içinde yatıyordu yatağın hemen kenarında. Bilmedikleri, duymadıkları bir koku vardı odanın içinde. Barut kokusu. Anneleri idi yerde kanlar içinde yatan. Ölmüştü. Tırtıyan adam duruyordu elinde silah odanın içinde. Ne yaptığıni bilemeyen, yaptığı işin sonucunu kestiremeyen bir adam. O da babaları idi. Ve silah hâlâ elinde bulunuyordu.

Kıskançlık

Vefa'da bir kahvede çalışıyordu Ali Güner. Haftalık 300 lira alıyordu. Beş yıl önce akrabası olan Menveşe ile evlenmişti. İlk yılları mutlu idiler. Çocukları olmuştu hem de ikiz. Hasan ve Fatma dört yaşında idiler. Sonra kıskançlık girmişti karı - koca arasına. Hüseyin doğdu daha sonra. Niha-yet bir hafta önce de bir kız çocukları dünyaya gelmişti Menveşe ile Ali'nin. Ayşe koymuşlardı adını. Ne var ki kıskançlık sürüyordu aile arasında. Ge-

CHP'li Bengisu Parti Meclisi toplantısı ile ilgili bir açıklama yaptı

İZMİR (Cumhuriyet Ege Bürosu) CHP İzmir milletvekili Kaya Bengisu gazetemizde çıkan «CHP Parti Meclisi toplantısı» haberiyle ilgili olarak bir açıklama göndermiştir. Açıklama aynen şöyledir:

«Sayın gazetemde Ankara haberleri başlığı altında çıkan ve gizli olan Parti Meclisi mitinglerinin nasıl geçtiğini anlatan bir yazıda, isimden de bahsederek, bazı Parti Meclisi üyelerinin Sayın Genel Başkanımızın

CHP'li Bengisu Parti Meclisi toplantısı ile ilgili bir açıklama yaptı

İZMİR (Cumhuriyet Ege Bürosu) CHP İzmir milletvekili Kaya Bengisu gazetemizde çıkan «CHP Parti Meclisi toplantısı» haberiyle ilgili olarak bir açıklama göndermiştir. Açıklama aynen şöyledir:

CHP'li Bengisu Parti Meclisi toplantısı ile ilgili bir açıklama yaptı

İZMİR (Cumhuriyet Ege Bürosu) CHP İzmir milletvekili Kaya Bengisu gazetemizde çıkan «CHP Parti Meclisi toplantısı» haberiyle ilgili olarak bir açıklama göndermiştir. Açıklama aynen şöyledir:

CHP'li Bengisu Parti Meclisi toplantısı ile ilgili bir açıklama yaptı

İZMİR (Cumhuriyet Ege Bürosu) CHP İzmir milletvekili Kaya Bengisu gazetemizde çıkan «CHP Parti Meclisi toplantısı» haberiyle ilgili olarak bir açıklama göndermiştir. Açıklama aynen şöyledir:

CHP'li Bengisu Parti Meclisi toplantısı ile ilgili bir açıklama yaptı

ABD'nin Mısır'a geniş kapsamlı ekonomik yardım yapacağı ve nükleer reaktörler vereceği açıklandı

● NEW YORK TIMES'A GÖRE BAŞKAN NIXON, WATERGATE OLAYINI ÖRT-BAS EDEBİLMEK İÇİN İKİNCİ BİR GİZLİ PLAN DAHA HAZIRLAMIS

(DİŞİ HABERLER SERVİSİ)

RIYAD — Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Richard Nixon, Mısır'a yaptığı iki günlük resmi gezili tamamlanarak dün öğleden sonra Suudi Arabistan'a geçmiş ve dün gece Kral Faysal ile bir görüşme yapmıştır.

Başkan Nixon'ın Kahire'den ayrılmasından önce ABD ile Mısır arasında yayınlanan ortak bir ilkelere bildirisi de şu şunlar yer almıştır:

■ ABD, Mısır'a geniş kapsamlı ekonomik yardım yapacaktır.

■ İki ülke arasındaki ticari ve kültürel ilişkiler geliştirilecektir.

■ ABD, Mısır'da barışçı amaçlarla kullanılmak üzere nükleer santraller kuracaktır. Bu santrallerde Mısır 1980'lerden itibaren elektrik üretimine geçebilecektir. Bu konuda iki ülke arasında daha önce müzakereler yapılmıştır.

■ Ortadoğu'da gerçek ve sürekli bir barışın gerçekleştirilmesi için Birleşmiş Milletlerin 1967 tarihli ve 242 sayılı kararına uyulması konusunda iki ülke görüş birliğine varmışlardır.

■ Ortadoğu'da barışın Cenevre Barış Konferansında yapılacak görüşmeler çerçevesinde geliştirilmesi üzerinde de görüş birliğine varılmıştır.

Öte yandan, Mısır Devlet Başkanı Sedat, Başkan Nixon'a bir jest yaparak halen Sovyetler Birliği'nde gösterilmekte olan Fıratın Tutankamen'in hazinelerinin Amerika'da sergilenebileceğini açıklamıştır. Buna karşılık (Devamı Sa. 7, Sü. 7 de)

İngiltere, NATO'ya savunma harcamalarında kısıntı yapacağını bildirdi

BRÜKSEL — İyi haber alan İngiliz kaynaklardan bildirildiğine göre, İngiltere önceki gün Batı Avrupa müttfiklerine, NATO ile ilgili harcamaları kısmak zorunda kalabileceğini söylemiştir.

İngiliz İçişleri Bakanlığı Savunma Bakanı Roy Mason, dokuz, Avrupa NATO ülkesinin Bakanlarına, hükümetinin barış zamanındaki en büyük savunma harcamaları incelemesini yaptığını bildirmiş, «müddet içinde bir kaç yıl içinde sterlin tasarruf etmek olduğunu» (Devamı Sa. 7, Sü. 5 de)

Bir seminerde Atatürk'ü «sarhoş» olarak tanımlayan Prof. Kuran, Türk delegeleri tarafından kınandı

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) Hacettepe Üniversitesinin düzenlediği «Türkiye'nin İstikbalde 50 Yıl» seminerinde, nüfus ve aile planlamaları konuları tartışılırken bir profesörün Atatürk'ü «sarhoş» olarak tanımlaması Türk delegeleri arasında infial uyandırmış ve bu profesörün şiddetle kınanılmıştır.

Prof. Dr. Rüsen Keleş'in baş (Devamı Sa. 7, Sü. 4 de)

Korutürk yurt gezisine çıkıyor

ANKARA — Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, bu yılın ilk yurt gezisine 17 Haziran Pazartesi günü başlayacaktır. Cumhurbaşkanı Korutürk, bu gezisi sırasında Balıkesir, Akçay, Burhaniye, Ayvalık, Çanakkale, Gökçeada (İmar), Bozcaada, Eceada, Gelibolu, Erdek ve Bandırma'yı ziyaret edecektir.

